

• Agnete og Havmanden	1
• Bogbinderen - sidste led i kæden	2
• Giv din tryksag en gang LAK	3
• Se de første billeder fra vores nye hus	4
• Jamen, de andre gør det - lidt om ophavsret	6
• Hvad er det de siger ?	7
• Kvartalsnakken	7
• Lay-out og synsbedrag	8

IDÉER, TIPS, GRAFISK INFORMATION OG GODE RÅD FRA ST tryk & sats a/s

Agnete og Havmanden

Når man åbner dagens aviser, får man den ene barske overskrift i hovedet efter den anden. Her er et par udpluk fra en ganske almindelig hverdag.

"Døende mand blev ikke hørt" - en mand som blev stukket med en kniv i brystet, kravlede hen til sin nabos dør for at få tilkaldt hjælp, men blev ikke hørt og døde.

"Dræbte sin hustru" - en mand dræbte sin hustru med flere knivstik.

"Oliefelterne i Kuwait ødelægges" - skaderne fra irakernes sprængninger af Kuwait's olie-felter var omfattende, men nu er Kuwait'erne ved at gøre skaderne endnu større på grund af rovdrift på olie-kilderne.

"Dommer sprængt i luften" - en dommer, hans kone og tre sikkerhedsvagter omkom, da mafiaen sprængte dem i luften på en motorvej i Italien.

Barske overskrifter, som får én til at føle, at det er en hård og

ubarmhjertig verden, vi lever i. En verden, hvor der ikke længere er plads til lidt romantik - og så står der pludselig "Agnete's havmand sænket på kanalens bund" - jamen, er der kun vold og ubehageligheder tilbage?

Men bag den sidste overskrift gemmer sig en skøn dansk begivenhed.

Der er nemlig blevet anbragt en skulptur (man skulle næsten kalde det en skulptur) i kanalen, lige ved Højbro Plads.

Det er en bronzeskulptur, som er skabt af billedkunstneren Suste Bonnén. Den står i vandet, oplyst med projektører, så man om aftenen kan se søgræs og småfisk i blød bevægelse om skulpturens 8 personer - nemlig Agnete's havmand og deres syv sønner. Det er virkelig en behagelig overraskelse, at der, i det ellers mørke, ukendte og dystre kanalvand nu er lys, liv og oplevelse.

Der bliver pludselig stor afstand til alle de barske overskrifter, når

man står og betragter de gyldne figurer i vandet.

På samme måde, som Suste Bonnén's skulptur giver lys, liv og oplevelse i vandet, vil ST tryk & sats a/s hjælpe med at fjerne det mørke, der kan være omkring fremstilling af tryksager. Vi bruger blandt andet STop til at fortælle vores kunder, hvordan tryksager bliver fremstillet, og giver gode råd til, hvordan man undgår at betale for meget for dem. Denne gang vil vi blandt andet fortælle om, hvordan man kan give en tryksag et ekstra pift af høj kvalitet, og hvordan man undgår at komme i konflikt med loven.

Rigtig god fornøjelse, og god sommer.

Chris Olesen

Historien om Agnete og Havmanden går tilbage til middelalderen, og motivet for historien er kendt i hele Europa. Herhjemme kender vi historiens tema fra forfattere som H.C. Andersen, Baggesen og Oehlenschläger.

Sidste led i kæden

På et moderne trykkeri er der både litografer, bogtrykkere og bogbindere.

Vi har valgt at fortælle om bogbinderen og hans arbejde.

Bogbinderen er som regel det sidste led i kæden.

Han skærer, falsker og pakker opgaven ind, før den afleveres til kunden.

Det er ikke unormalt, at denne del af arbejdsprocessen udføres under tidspress. Et friskt eksempel fra vores hverdag handler om fremstillingen af et årsregnskab på 28 sider plus omslag.

Sammen med kunden lavede vi en produktionsplan fra aflevering af manuskriptet og til levering af det færdige oplag på i alt 3 uger. Der blev afsat 2 dage til bogbinderen.

Resten af tiden var sat af til opsætning, repro samt trykning hos os og sidst, men ikke mindst - korrekturlæsning hos kunden. Af flere grunde blev der kun én dag til bogbinderen - han leverede et fejlfrit arbejde, og vi kunne igen levere til tiden.

Det er helt normalt ikke at fejle. Kunden eller trykkeriet har måske presset en opgave igennem, og hos bogbinderen lægges som sagt sidste hånd på værket.

Modsat de fleste andre fag, kan en fejl ikke rettes. Hvis bogbinderen skærer forkert, skal hele arket eller tryksagen trykkes om. De bogbindere, vi samarbejder med, er dygtige og rolige mennesker med en sikker hånd og et beundringsværdigt flair for akkuratesse.

False, skære og nikkelhefte

Når et personaleblad er blevet sat og trykt, skal det falskes, heftes og skæres. Detsørger bogbinderen for. Han forarbejder arkene i en falsemaskine, der, som ordet siger, falsker arkene. Derefter placeres de falsede ark i en samlehefter, som sørger for, at alle bladets sider kommer efter hinanden, og dernæst forsyner den ryggen på bladet med heftelammer. Inden personalebladet kommer ud af samlehefteren, skærer maskinen bladet på tre sider - i top og bund samt udvendigt - så bladet bliver lige på alle sider.

Optagning af selvkopierende papir sker også hos bogbinderen. I en optagemaskine placeres de forskellige ark i boxe og maskinen skubber samtidig et eksem-

plar af samtlige ark frem ad gangen til limning. Limning af blokke samt udskæring og emballering af sider fra et stort trykark hører også til bogbinderens dagligdag og arbejde.

Det er et fysisk hårdt krævende job at være bogbinder. Man står op det meste af dagen og løfter sammenlagt mange tons i løbet af en arbejdsdag.

I gamle dage

Tidligere bestod bogbinderens arbejde for det meste af håndarbejde. Men i dag har maskinerne overtaget også dette håndværk. Ingen bogbindere indbinder bøger længere, eller forsyner rygskind med guldtryk eller forgylder siderne.

Giv din tryksag en gang LAK

Du kan opnå nogle pragtfulde effekter ved at få påtrykt lak.

Lakken trykkes på som en ekstra farve, og du kan selv vælge, om en hel flade skal have lak, eller om det kun er et logo, et foto eller en baggrund, som skal have den ekstra effekt.

Her er fire eksempler på, hvordan det kan komme til at se ud.

Kom og få en snak om de muligheder der er, for at få givet din tryksag en gang LAK.

De første billeder

Chris Olesen's
nye kommando-
central. ▶

Her sidder Erik
ved fotosætteren,
hvor satsen bliver
fremstillet. ▼

▲ Regnskabsafdelingen,
hvor Karin
netop er begyndt.

◀ Aage er igang i montagen,
hvor der nu også er blevet
plads til alle de opgaver,
som tidligere var gemt væk
på lageret.

fra vores nye hus

Der er blevet god plads omkring maskinerne, hvor Svend er ved at gøre klar.

Velkommen

Karin Rasmussen er den, som fremover tager sig af vores regnskab, og forestår telefonbetjeningen med sit gode humør.

I planlægningen har Erling fået ro til at arbejde.

◀ I trykkeriet er der gode arbejdsborde og masser af lys overalt. Her ses Verner og Sten igang med dagens arbejde.

Jamen, de andre gør det da!

Mange mennesker "låner" lige en tegning, et foto eller en tekst fra andre - og det er ulovligt.

Du kan købe "Lov om Ophavsret" hos boghandleren. Men her er nogle af de væsentligste regler.

Du kender måske situationen. Det er lige før det hele skal sendes til tryk - og der er stadig en halv side, hvor der mangler et eller andet. Tankerne drøner rundt for at finde noget rigtigt genialt. Jamen, genialt. Hvad er mere genialt, end Piet Hein's Gruk. De er intelligente, morsomme og så kan der findes et Gruk til enhver lejlighed. Hen og få fat i samlingen, og sagen er klar.

Du har lige gjort noget ulovligt. Du har forbrudt dig imod Ophavsretsloven, hvor der står, at den der har skabt et værk, er den der har ophavsretten til værket. Og det gælder uanset, om det er en tekst, en tegning, en skitse, eller måske noget, som blot er blevet sagt. Piet Hein har skrevet det Gruk, du lige har "lånt".

Ophavsretten siger også, at den der har ophavsretten også har eneretten til at viderekopiere eller på anden måde gøre værket tilgængeligt for offentligheden. Og her skal man passe på. For mange mennesker tror, at når der står "offentligheden", så må man godt bruge det i sit firmablad eller til en intern præsentation i virksomheden - men det er forkert.

Du må gerne tage en kopi af et Gruk, og sætte det på køleskabsdøren derhjemme, for i loven står der, at det er lovligt at lave et par kopier til privat brug, men

der står ikke nøjagtigt, hvormange "et par kopier" er.

Det er ikke lovligt at tage en kopi af Garfield, Asterix, Steen og Stoffer eller Anders And og sætte den i personalebladet eller salgsbrochuren.

Så kunne nogen spørge, om man slet ikke må "låne" fra andre - og svaret er - jo, det må man gerne. For vi har citat-ret. Det betyder, at du godt må citere hvad en kendt politiker har sagt, selvom du har læst det i avisen. Men også her skal man passe på. Loven er heller ikke her særlig præcist formuleret. Der står nemlig, at du må citere i overensstemmelse med god skik, og at citatet kun må have et omfang, som er betinget af formålet. Hvis din artikel fylder 60 linier, og dit citat fylder tre, så er du nok på sikker grund. Men er citatet på 20 linier, så har du måske allerede passeret den lovlige grænse.

Som tommelfingerregel kan du bruge, at hvis du er i tvivl, om du har overskredet grænserne, så har du nok allerede gjort det.

Du må aldrig bruge et Gruk - uden tilladelse. For et Gruk er et selvstændigt værk, og du kan ikke lave citat fra et Gruk, uden at det fuldstændigt mister mening.

Selvom forfatteren ikke længere lever, skal du tænke på ophavsretten, fordi den automatisk overgår til ophavsmandens arvinger, og gælder indtil 50 år efter forfatterens død.

Med hensyn til foto's, så gælder der også ophavsret på dem. Ophavsretten for fotografier gælder i 25 år efter at billedet er taget. I den periode skal du be-

trakte fotografiet på samme måde, som en tekst - men du kan selvfølgelig ikke citere fra et foto. Du skal passe på, når du bestiller en fotograf til at tage et billede, for du må kun bruge det til det formål, som var oprindeligt aftalt. Hvis du året efter vil bruge billedet i en salgsbrochure, så skal det først aftales med fotografen.

Hvis du nu står og absolut skal bruge en tegning af Anders And, Hagbard eller en af Bo Bojesen's tegninger, så ring til ophavsmanden og få tilladelse. Kan du ikke finde ophavsmanden selv, så kontakt udgiveren af det blad eller skrift, hvor du har set tegningen, foto'et eller teksten.

Morale:

At mange gør det, gør det ikke mere lovligt.

Verner Eg

Af Mia Madsen, Berg & Schjærven

Det siger sig selv, at når et reklamebureau vælger trykkeri til en opgave, skal kvaliteten, leveringstiden og prisen være i orden, så det vil jeg ikke spille tid på. Lidt helligt sagt, ville jeg jo slet ikke benytte ST tryk & sats, hvis disse forudsætninger ikke var til stede.

Jeg vil i stedet fortælle lidt om de andre ting, jeg mener er afgørende for, om der bliver tale om éngangshandel eller et langt og frugtbart samarbejde. Ærlighed – fra begge parter – er en absolut betingelse. Ofte hører man om udsagn som: »Det haster og skal leveres på tirsdag kl. 14« eller: »Varen er lige på trapperne. Vognen er kørt herfra for en halv time siden«. Hvis disse oplysninger ikke er i overensstemmelse med sandheden, opstår der meget hurtigt en mistænksomhed og et mistillidsforhold, som ikke holder i længden.

Kontakten mellem bureauet og leverandøren skal være af en sådan karakter, at man fra f.eks. ST tryk & sats »uden frygt« kan ringe om eventuelle forsinkelser; ligesom bureauet forhåbentligt kan til sine kunder. Det er kun, når disse undtagelsestilfælde forekommer for ofte, der kan opstå problemer i et ellers godt samarbejde. Det er korrekt, at de seriøse reklamebureauer og produktionsfolk er meget kritiske, når der vælges nye leverandører; men vi er så til gengæld også meget trofaste overfor vore leverandører. Langt de fleste af de leverandører, jeg i dag handler med, har jeg kendt i mere end 5 år og flere i mere end 10. Det skyldes bestemt ikke, at vi hos Berg & Schjærven ikke er åbne for nye idéer, ny teknologi og nye leverandører. Det er jo en betingelse

for bureauets eksistens, at de følger med tiden. Det er dog sådan, at de fleste gange, hvor jeg har prøvet nye leverandører, har der ikke været tilstrækkeligt grundlag for at udskifte samarbejdspartnere.

Og her er vi så fremme ved en anden meget væsentlig ting i samarbejdet med leverandøren – og det gælder vel for øvrigt i alle forbindelser gennem livet – nemlig kemien mellem personer. Det nytter ikke, du laver Danmarks flotteste og billigste tryksager, hvis du ikke er på bølgelængde med dine kunder. Her mener jeg nok, ST tryk & sats har fået opbygget en af sine stærkeste sider. Chris og Erling er bare alle tider; ligesom det er en fornøjelse at komme til trykstart og møde åbenhed og vejledning fra fagfolkene på trykkeriet.

Den gode samarbejdsånd er imidlertid ikke noget, der bare kommer af sig selv. Det kræver ærlighed (så er vi der igen). Når jeg hører fra kolleger i branchen, at »de handler ikke mere med den eller den leverandør, da de ikke kunne med pågældende kontaktperson«, bliver jeg irriteret og spørger: »Hvad har I gjort for at ændre det?« Som regel ingenting.

Et godt samarbejde kræver nemlig også i den forbindelse ærlighed til at bede om at få en anden kontaktperson, hvis man ellers er tilfreds med det arbejde, der leveres. Det er bare sjældent ærligheden udstrækkes til at omhandle personspørgsmål, da det kan være svært at tale om. Måske har det også noget at gøre med, at vi befinder os i brancher, hvor det ydre og bevarelsen af facader tilsyneladende værdsættes højt.

På trods af dette og på baggrund af egne erfaringer, erhvervet gennem snart 20 år i reklamebranchen, er mit budskab til læserne af »STop«: Vær ærlige og få derved et bedre, lettere og mere ukompliceret samarbejde. Intelligent og dygtige mennesker mister aldrig anseelse ved at indrømme fejl eller ved at bede om hjælp.

Bryllup

Lørdag den 2. maj blev Jane Hess og Chris Olesen gift i Køge Kirke.

Nye salgs- og leveringsbetingelser

ST tryk & sats a/s er medlem af Grafisk Arbejdsgiverforening.

GA har netop udsendt salgs- og leveringsbetingelser gældende for den grafiske branche i en ny-revideret udgave. Som et led i vor stræben efter bedre relationer til kunderne og ud fra mottoet: »Kvalitet til tiden« vil vi fra idag levere tryksager efter GA's salgs- og leveringsbetingelser.

For vore nuværende kunder bliver der ikke nogen forskel, men på bagsiden af vore tilbud vil det fremgå, hvordan vi handler sammen i fremtiden med både nye og gamle kunder.

For en god ordens skyld har vi vedlagt et aftryk af de nye salgs- og leveringsbetingelser.

Papirprøven

Papirprøven er denne gang trykt på Phoenix Imperial II/I. Phoenix er en to-sidet krideret kunsttryk karton, som er blank på den ene side og mat på den anden.

Den anden papirprøve er trykt på et nyt stykke selvkopierende papir kaldet Treform. Treform er 100% genbrugspapir med sort genemskrift. Vi har lavet sættet med 3 blade, hvidt forblad og blå mellemblad samt rosa bagblad. Prøv gennemskriften ved at tegne på forbladet.

Lay-out og synsbedrag

Vores opfattelse af "godt" lay-out er meget forskellig. Nogle mener, at der skal hældes så mange farver på papiret, som muligt. Nogle foretrækker løs bagkant. Nogle vil have overskrifter med kun STORE bogstaver. Nogle kalder en fin ramme om et foto en "sørgekant" - andre siger at det "afslutter billedet pænt". Mange kan lide at klippe baggrunden af et foto væk (fritskrabning) - der er måske lige så mange som synes, at det er hærværk. Nogle foretrækker en grotesk skrift, fordi den er "moderne", og andre foretrækker en antikva skrift.

Og hvem har så ret?

Det har såmænd allesammen. For "godt" lay-out er en smags-sag.

Lay-out'et er tryksagens salgsskilt

Formålet med lay-out'et er at tiltrække læserens opmærksomhed. Når først læserens blik har fanget tryksagen, opstår der interesse for at studere den nærmere, hvis lay-out'et tiltaler læseren, og så gælder det om at fastholde interessen. Nu drejer det sig ikke kun om lay-out, men desuden om godt formuleret tekst, gode illustrationer og god typografi.

Tænk på forskellen mellem Se & Hør og Week-End Avisen.

Lay-out er en smags sag. Derfor gælder det om at lave et lay-out, der tiltaler de personer, som vi gerne vil have til at studere tryksagen. Og da smag og behag er forskellig, vil der altid være nogen, som mener at lay-out'et er elendigt.

Der er nogle grundregler

Grundreglerne kan bruges, når man er i tvivl. Det handler om, at der skal være et fint samspil

mellem Balance, Rytme, Proportion, Harmoni, Enhed og Kontrast, på hver eneste side og i hver eneste artikel.

Her vil vi kort behandle Balance. De øvrige områder gennemgår vi i senere numre af STop.

Balance

Når du ser på et blankt stykke A4-papir, oplever du, at det har et midterpunkt. De fleste mennesker synes, at midterpunktet er dér, hvor diagonalerne krydser hinanden. Det kaldes det matematiske midterpunkt. Men der er et midterpunkt mere.

Tegn et kvadrat på $\frac{1}{2}$ gange $\frac{1}{2}$ centimeter, lige midt i det matematiske midterpunkt på en A4-side. Når du bagefter ser på siden, vil du formentlig opleve, at kvadratet ser ud som om, det sidder lidt under midten. Prøv igen, men tegn nu kvadratet ca. 2 centimeter højere end det matematiske midterpunkt. Det er som om kvadratet er placeret "pænere", når det er i det "optiske" midterpunkt.

Se på de tre pile ude til venstre. Det ser umiddelbart ud som om, afstanden mellem pilenes spid-

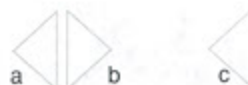
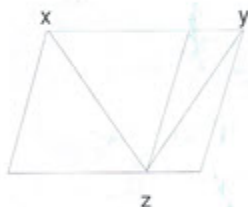
ser (a, b og c) er kortere mellem a og b, end mellem b og c. Hvilken linie er længst - x-z eller y-z?

Konklusionen er, at Balance i lay-out'et ikke absolut er noget man kan måle sig til. Et rektangel der ligger ned virker tungt. Et mørkt billede, som er placeret øverst på siden virker let, mens det er tungt når det er nederst på siden. Linier har ikke altid den længde, som de ser ud til.

Hvis jeg ønsker et "tungt" indtryk, skal jeg placere et mørkt felt nederst på siden - men ikke hvis jeg vil have et "let" indtryk.

Grundreglen er, at når du komponerer din side, skal du overveje hvor du vil have Balancen til at ligge, og så indrette siden efter det.

Verner Eg

STop udgives af
ST tryk&sats a/s
Postboks 7
H.J. Holst Vej 20
2610 Rødovre
Telefon 36 70 11 00
Telefax 36 70 42 16

Ansvarshavende redaktør:
Chris Olesen

Redaktionskomité:
Verner Eg
ST's ansatte

Oplag: 600

Papir:
150 gram Nopamatt

Tryk: ST tryk&sats a/s

